

Z dejín Veľkomoravskej ríše

Z dejín Veľkomoravskej ríše

Veľká Morava (pre obdobie po roku 874 nazývaná aj Veľkomoravská ríša alebo Svätoplukova ríša) bol **západoslovanský štát** existujúci medzi rokmi 833 a začiatkom 10. stor. (asi 907). Jeho centrálné územie zodpovedalo dnešnej **Morave** a **Slovensku** spolu so susediacim severným a stredným **Maďarskom**.

Bol to prvý väčší **slovanský štát** vôbec. Najmä dnešné **Slovensko**, ale aj dnešné **Česko** ju považujú za včasného predchodcu svojej štátnosti. Štátny útvar známy ako Veľká Morava vznikol, keď moravské **knieža Mojmír I.** roku 833 dobyl **Nitrianske kniežatstvo**.

Panovníkmi krajiny boli potom:

- **Mojmír I.** (833 – 846)
- **Rastislav** (846 – 870)
- **Slavomír** (871)
- **Svätopluk** (871 – 894)
- **Mojmír II.** (894 – ?(906/907))

Vláda Rastislava (846 – 870) znamenala vnútorné stmelenie a stabilizáciu štátu, pretože boli opätovne odrazené útoky **Východofranskej ríše**. Rastislav povolal okolo roku 863 do Veľkej Moravy z politických dôvodov byzantských učencov **Konštantína** a **Metoda**. Konštantín vytvoril pre potreby slovanského jazyka **písmo**, **hlaholiku**, obaja sa stali zakladateľmi slovanskej literatúry. Ich žiaci boli vyhnaní z Veľkej Moravy v roku 885, vykonávali misie po slovanských územiach **Európy** a vytvorili aj písmo **cyriliku**.

Za Svätopluka (871 – 894), ktorý bol vtedy najobávanejším nepriateľom Východofranskej ríše, boli k Veľkej Morave pripojené rozsiahle územia v strednej Európe. Spory jeho dvoch synov – jeden bol kniežatom na dnešnej Morave, druhý na dnešnom Slovensku – krajinu oslabili. Útoky kočovných **starých Maďarov** potom po troch **bitkách pri Bratislave** zničili ústrednú moc Veľkej Moravy.

Zánik Veľkej Moravy

Roku 906 Veľká Morava porazila starých Maďarov vo viacerých bitkách. Pritom pravdepodobne umreli Mojmír II. aj Svätopluk II., ktorý sa pravdepodobne roku 901 vrátil z Bavorska. Na druhej strane sa starým Maďarom podarilo poraziť Bavorov a prejsť na výprave do **Saského** vojvodstva cez Veľkú Moravu. V lete roku 907 potom nasledovali rozhodujúce tri bitky pri Bratislave (Brezalauspurcu), ktoré sa tiež nazývajú bavorsko-maďarská vojna. Bavori utrpeli totálnu porážku a Východnú Marku (**Rakúsko**) potom až do roku 955 obsadili starí Maďari. Väčšina historických prameňov v tejto súvislosti Veľkú Moravu nespomína, ale jeden prameň hovorí, že veľkomoravské vojská bojovali spolu s Bavormi. Keďže sa v súvislosti s poslednou bitkou (9. augusta) navyše nepriamo spomína, že maďarské územie v oblasti juhozápadného Slovenska končilo na Dunaji, považuje sa až tento dátum za koniec centrálnej moci Veľkej Moravy. Krajina alebo mesto „Morava“ sa sporadicky spomína aj neskôr (napr. roku 942).

V uvedenej tabuľke podčiarknite správne odpovede:

Veľkomoravská ríša bola založená v roku:	833	863
---	-----	-----

Veľkomoravská ríša zanikla približne v roku:	885	907
Prvým panovníkom Veľkomoravskej ríše bol:	Svätopluk I.	Mojmír I.
Najväčší vnútorný rozmach zaznamenala Veľkomoravská ríša za vlády:	Svätopluka I.	Rastislava
Najväčší územný rozmach zaznamenala Veľkomoravská ríša za vlády:	Svätopluka I.	Rastislava
Konštantín a Metod prišli na územie Veľkomoravskej ríše v roku:	863	883
Konštantín a Metod prišli na územie Veľkomoravskej ríše za vlády:	Svätopluka I.	Rastislava
Prvé písmo na území Veľkomoravskej ríše sa nazýva:	hlaholika	staroslovienčina
Literárny jazyk používaný na území Veľkomoravskej ríše sa nazýva:	hlaholika	staroslovienčina
Konštantín a Metod prišli na územie Veľkomoravskej ríše na pokyn:	Pápeža Hadriána II.	Byzantského cisára Michala III.
Ktoré náboženstvo priniesli Konštantín a Metod na Veľkú Moravu?	kresťanstvo	islam
Prvá slovanská báseň sa nazýva?	Proglas	Život sv. Konštantína
Písmo, ktoré zostavili žiaci Konštantína a Metoda, sa nazýva:	hlaholika	cyrilika
Významným žiakom Konštantína a Metoda bol:	Gorazd	Hadrián II.

Správne odpovede:

V uvedenej tabuľke podčiarknite správne odpovede:

Veľkomoravská ríša bola založená v roku:	833	863
---	------------	-----

Veľkomoravská ríša zanikla približne v roku:	885	<u>907</u>
Prvým panovníkom Veľkomoravskej ríše bol:	Svätopluk I.	<u>Mojmír I.</u>
Najväčší vnútorný rozmach zaznamenala Veľkomoravská ríša za vlády:	Svätopluka I.	<u>Rastislava</u>
Najväčší územný rozmach zaznamenala Veľkomoravská ríša za vlády:	<u>Svätopluka I.</u>	Rastislava
Konštantín a Metod prišli na územie Veľkomoravskej ríše v roku:	<u>863</u>	883
Konštantín a Metod prišli na územie Veľkomoravskej ríše za vlády:	Svätopluka I.	<u>Rastislava</u>
Prvé písmo na území Veľkomoravskej ríše sa nazýva:	<u>hlaholika</u>	staroslovienčina
Literárny jazyk používaný na území Veľkomoravskej ríše sa nazýva:	hlaholika	<u>staroslovienčina</u>
Konštantín a Metod prišli na územie Veľkomoravskej ríše na pokyn:	Pápeža Hadriána II.	<u>Byzantského cisára Michala III.</u>
Ktoré náboženstvo priniesli Konštantín a Metod na Veľkú Moravu?	<u>kresťanstvo</u>	islam
Prvá slovanská báseň sa nazýva?	<u>Proglas</u>	Život sv. Konštantína
Písmo, ktoré zostavili žiaci Konštantína a Metoda, sa nazýva:	hlaholika	<u>cyrilika</u>
Významným žiakom Konštantína a Metoda bol:	<u>Gorazd</u>	Hadrián II.

Použitá literatúra:

PRAVDOVÁ, Z.: Dejepis – nová maturita. 1. vyd. 2005. Príroda Bratislava. ISBN 80-07-01366-0
Valachovič, P. a Kratochvíl, V. a Mucska, V.: Od staroveku k stredoveku, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2001

Skladany, M. a Jílek, T. a Orságová, M.: Dejepis pre 5. ročník základnej školy, SPN, Bratislava 1990
Slovensko, Ottova obrazová encyklopédia, Ottovo nakladateľstvo, Bratislava 2006
http://sk.wikipedia.org/wiki/Fredegarova_kronika
Súkromné materiály autorky pripravené na hodinu dejepisu